

Valsts ieņēmumu dienests

METODISKAIS MATERIĀLS

**par naftas produktu inventarizāciju un akcīzes
nodokļa starpības summas aprēķināšanu saistībā ar
akcīzes nodokļa likmes maiņu 2020. gada 1. janvārī**

I. Tiesību aktos noteiktais pamatojums

1. Saskaņā ar grozījumiem likumā “Par akcīzes nodokli” (turpmāk – likums), kas stājas spēkā 01.01.2020., ([www.likumi.lv/Par akcīzes nodokli](http://www.likumi.lv/Par_akcizes_nodokli)) 2020. gada 1. janvārī tiek paaugstinātas akcīzes nodokļa likmes **naftas produktiem**:

Akcīzes preču grupa	Akcīzes nodokļa likme (EUR) līdz 2019. gada 31. decembrim	Akcīzes nodokļa likme (EUR) no 2020. gada 1. janvāra	Valsts budžeta ieņēmumu kods
Svinu nesaturošais benzīns* (par 1000 litriem)	476,00 EUR	509,00 EUR	LV75TREL1060000527000
Svinu nesaturošais benzīns, kuram pievienots etilspirts (E85)** (par 1000 litriem)	142,80 EUR	152,70 EUR	
Petroleja (par 1000 litriem)	372,00 EUR	414,00 EUR	
Dīzeļdegviela*** (par 1000 litriem)	372,00 EUR	414,00 EUR	
Degviela**** (par 1000 litriem)	372,00 EUR	414,00 EUR	
Naftas gāzes un pārējie gāzveida ogļūdeņraži (par 1000 kg)	244,00 EUR	285,00 EUR	
Dīzeļdegviela, kuru paredzēts piegādāt lauksaimniecības produkcijas ražotājiem***** (par 1000 litriem)	55,80 EUR	62,10 EUR	

* tai skaitā svinu nesaturošais benzīns, kuram pievienots etilspirts (bio 5%)

** benzīnam pievienots etilspirts, kas iegūts no lauksaimniecības izejvielām un ir dehidratēts (ar spirta saturu vismaz 99,5 tilpumprocenti), un pievienotā etilspirta saturs veido no 70 līdz 85 tilpumprocentiem (ieskaitot) no kopējā produktu daudzuma

*** tai skaitā dīzeļdegviela, kurai ir pievienota no rapšu sēklas eļļas iegūta biodīzeļdegviela

**** degviela, kuras kolimetriskais indekss ir mazāks par 2,0 un kinemātiskā viskozitāte 50°C ir mazāka par 25mm²/s, tās aizstājējprodukti un komponenti

***** tai skaitā dīzeļdegviela lauksaimniekiem, kurai ir pievienota no rapšu sēklas eļļas iegūta biodīzeļdegviela

2. Atbilstoši likuma “Par akcīzes nodokli” (turpmāk – likums) pārejas noteikumu 12.¹ un 12.³ punktam, palielinoties akcīzes nodokļa likmēm naftas produktiem, attiecīgajām personām:

1) 2020. gada 1. janvārī jāinventarizē visi uzskaitē esošie faktiskie naftas produktu krājumi, kuriem mainās akcīzes nodokļa likme¹;

3) līdz 2020. gada 15. janvārim jāiesniedz Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID) Elektroniskās deklarēšanas sistēmā (turpmāk – EDS) akcīzes nodokļa starpības aprēķins²;

4) līdz 2020. gada 14. februārim jāveic akcīzes nodokļa starpības samaksa valsts budžetā³.

3. Atbilstoši likuma pārejas noteikumu 12.¹ punkta 1.apakšpunktam, pēc stāvokļa dienā, kad notiek likmju maiņa (2020. gada 1. janvārī) uzskaitē esošos faktiskos attiecīgos naftas produktus inventarizē persona, kas saņēmusi:

3.1. speciālo atļauju (licenci) **reģistrēta saņēmēja** darbībai ar naftas produktiem;

3.2. speciālo atļauju (licenci) naftas produktu **vairumtirdzniecībai**;

3.3. speciālo atļauju (licenci) naftas produktu **mazumtirdzniecībai**.

II. Inventarizācijas norises kārtība

4. Veicot naftas produktu krājumu inventarizāciju saistībā ar akcīzes nodokļa likmes maiņu, inventarizācijas norisē jāņem vērā vispārīgās inventarizācijas norises prasības, kas noteiktas normatīvajos aktos par grāmatvedības kārtošanu un organizāciju⁴.

5. Līdz inventarizācijas uzsākšanai visiem dokumentiem par attiecīgo naftas produktu saņemšanu, kurus parakstījusi par preču saņemšanu atbildīgā persona, jābūt reģistrētiem attiecīgajos reģistros un jāatrodas nodokļu maksātāja rīcībā. Jābūt pabeigtai visu attaisnojuma dokumentu apstrādei, izdarītiem attiecīgajiem ierakstiem analītiskās uzskaites reģistros un aprēķinātiem atlikumiem.

6. Ja līdz inventarizācijas uzsākšanai nav saņemti attaisnojuma dokumenti par attiecīgo naftas produktu saņemšanu un tādējādi nav izdarīti ieraksti attiecīgajos analītiskās uzskaites reģistros, tad par inventarizācijā konstatēto naftas produktu grāmatvedības uzskaites un inventarizācijas sarakstu datu starpību arī ir jāveic akcīzes nodokļa starpības aprēķins un akcīzes nodokļa starpība jāsamaksā valsts budžetā.

7. Inventarizācijas rezultātus ieraksta inventarizācijas sarakstos, ko sastāda vismaz divos eksemplāros, no kuriem vienu eksemplāru uzglabā katrā attiecīgo naftas produktu uzglabāšanas un/vai tirdzniecības vietā.

¹ Likuma pārejas noteikumu 12.¹ punkts

² Likuma pārejas noteikumu 12.³ punkts un likuma “Par nodokļiem un nodevām” 15.panta pirmās daļas 3.punkts

³ Likuma Pārejas noteikumu 12.³ punkts

⁴ Likums "[Par grāmatvedību](#)"; Ministru kabineta 2003.gada 21.oktobra noteikumi Nr.585 “[Noteikumi par grāmatvedības kārtošanu un organizāciju](#)”

8. Ja nodokļu maksātājam ir vairākas naftas produktu uzglabāšanas un/vai tirdzniecības vietas, inventarizāciju veic un inventarizācijas sarakstu sastāda katrā komercdarbības vietā.

9. Metodiskā materiāla pielikumā sniegti elektroniskā formāta inventarizāciju sarakstu paraugi, kuros iestrādātas formulas kopējā naftas produktu daudzuma un nodokļa starpības aprēķinam. Nodokļu maksātāji, kuri inventarizācijas sarakstus sastāda un nodokļa starpības summas aprēķinu veic manuāli, sarakstu paraugus var izmantot kā veidlapas.

10. Nodokļu maksātājs var izvēlēties VID piedāvāto inventarizācijas saraksta veidlapas paraugu, vai, ņemot vērā normatīvajos aktos par grāmatvedības kārtošānu un organizāciju un likuma pārejas noteikumu 12.³ punktā noteiktās prasības, patstāvīgi izveidot saraksta formu.

11. Ja pēc stāvokļa dienā, kad notiek akcīzes nodokļa likmju maiņa, t.i., 2020. gada 1. janvārī, uzskaitē vai faktiskā rīcībā nav naftas produktu krājumu, kuriem mainās akcīzes nodokļa likme, inventarizācija nav jāveic un akcīzes nodokļa starpības aprēķins nav jāiesniedz⁵.

III. Akcīzes nodokļa starpības aprēķināšana

12. Komersants izvēlas sev pieņemamāko akcīzes nodokļa starpības aprēķināšanas veidu – vai nu VID ieteikto variantu, izmantojot metodiskā materiāla pielikumā atrodamo "Akcīzes nodokļa starpības summas aprēķina tabulu" vai arī aprēķinu veic patstāvīgi.

13. Akcīzes nodokļa starpību aprēķina katram naftas produktu veidam, izmantojot sekojošu pieeju:

- 1) ņem vērā likuma 14. pantā noteikto akcīzes nodokļa likmi naftas produktiem (par 1000 litriem vai 1000 kilogramiem) pirms un pēc akcīzes nodokļa likmju maiņas;
- 2) akcīzes nodokļa starpību aprēķina pēc formulas:

$$S_A = (L_1 - L_2) : 1000 \times V, \text{ kur:}$$

S_A – akcīzes nodokļa starpība (EUR);

L_1 – akcīzes nodokļa likme naftas produktiem (par 1000 litriem vai kilogramiem) no 2020. gada 1. janvāra;

L_2 – akcīzes nodokļa likme naftas produktiem (par 1000 litriem vai kilogramiem) līdz 2019. gada 31. decembrim;

V – daudzums (litros vai kilogramos) konkrētam naftas produktam (litri atbilstoši to daudzumam 15°C).

1. Piemērs

Akcīzes nodokļa aprēķins par 3500 litriem svīnu nesaturoša benzīna, kas noteikts inventarizācijā un 2020. gada 1. janvārī inventarizācijas laikā atrodas

⁵ Likuma Pārejas noteikumu 12.⁶ punkts

speciālajā atļaujā (licencē) naftas produktu vairumtirdzniecībai norādītajā vietā vai degvielas uzpildes stacijā (mazumtirdzniecībā).

Akcīzes nodokli svinu nesaturošam benzīnam aprēķina:

$$S_A = (509,00 - 476,00) : 1000 \times 3500 = 115,50 \text{ EUR}$$

Tātad par 3500 litriem svinu nesaturoša benzīna akcīzes nodokļa starpība ir 115,50 EUR.

2. Piemērs

Akcīzes nodokļa aprēķins par 3500 kilogramiem naftas gāzes, kas noteikts inventarizācijā un 2020. gada 1. janvārī inventarizācijas laikā atrodas speciālajā atļaujā (licencē) naftas produktu vairumtirdzniecībai norādītajā vietā vai degvielas uzpildes stacijā (mazumtirdzniecībā).

Akcīzes nodokli naftas gāzēm un pārējiem gāzveida ogļūdeņražiem aprēķina sekojoši:

$$S_A = (285,00 - 244,00) : 1000 \times 3500 = 143,50 \text{ EUR}$$

Tātad par 3500 kilogramiem naftas gāzes akcīzes nodokļa starpība ir 143,50 EUR.

14. Akcīzes nodokļa starpības summas aprēķinā jānorāda visas darbības vietas ar konkrētām adresēm, kurās veikta inventarizācija un attiecīgi tiek aprēķināta maksājamā nodokļa starpība.

15. Akcīzes nodokļa starpības summas aprēķinam izmantojot šim metodiskajam materiālam pielikumā pievienoto "Akcīzes nodokļa starpības summas aprēķina tabulu", kurā iestrādāta elektroniska sasaiste ar inventarizācijas saraksta tabulām - aizpildot inventarizāciju sarakstu, automātiski aizpildās nodokļa starpības summas aprēķina tabula.

16. Komersantam ir jā sagatavo viens kopējs nodokļa starpības aprēķins par visām speciālajā atļaujā (licencē) norādītajām darbības vietām. Ja komersantam ir vairākas speciālās atļaujas (licences), tad nodokļa starpības aprēķins ir jā sagatavo viens kopējs par visām speciālajām atļaujām (licencēm) un tajās norādītajām darbības vietām.

IV. VID EDS iesniedzamie dokumenti un nodokļa samaksa

17. Likuma "Par nodokļiem un nodevām" 15. panta pirmās daļas 3. apakšpunkts nosaka, ka nodokļu deklarācija (šajā gadījumā akcīzes nodokļa starpības aprēķins) VID jāiesniedz elektroniskā veidā, izmantojot EDS.

18. VID EDS jāizvēlas: Dokumentu grupa: *Akcīzes nodokļa dokumenti, Veids: Akcīzes nodokļa aprēķins (likmju maiņas gadījumā).*

Sagatavot dokumentu

Mans saraksts
Pēc dokumentu grupas
Visi dokumenti

Uzņēmumu ienākuma nodokļa dokumenti
Mikrouzņēmumu nodokļa dokumenti
Akcīzes nodokļa dokumenti
Valsts amatpersonas dokumenti

Dokumentu grupa **Akcīzes nodokļa dokumenti** [Notīrīt](#)

Akcīzes nodokļa aprēķins (likmju maiņas gadījumā)
Akcīzes nodokļa aprēķins (akcīzes nodokļa likmju maiņas gadījumā)

Alkoholisko dzērienu akcīzes nodokļa deklarācija
Alkoholisko dzērienu akcīzes nodokļa deklarācija

Dabasgāzes akcīzes nodokļa deklarācija
Dabasgāzes akcīzes nodokļa deklarācija

19. Atvērtajā dokumenta “*Akcīzes nodokļa aprēķins (likmju maiņas gadījumā)*” sagatavē jāizvēlas nodokļa likmes maiņas datums un nodokļa maksātāja veids. Komersants, kuram ir spēkā esoša speciālā atļauja (licence) degvielas **mazumtirdzniecībai, vairumtirdzniecībai vai reģistrēta saņēmēja** darbībām ar naftas produktiem (degvielu) izvēlas - *Persona, kas saņēmusi licenci darbībām ar akcīzes precēm*.

Akcīzes nodokļa aprēķins (likmju maiņas gadījumā)

1. Periods

nodokļa likmes maiņas datums

inventarizācijas veikšanas datums

maksāšanas termiņš

2. Ziņas par akcīzes nodokļa maksātāju

nodokļa maksātāja nosaukums

nodokļa maksātāja reģistrācijas kods

nodokļa maksātāja veids

nodokļa maksātāja licences

01 | 01.01.2020 Naftas produkti

02

03

04

05

06 | Persona, kas saņēmusi licenci darbībām ar akcīzes precēm

07

01 - Izvēlas :
01.01.2020 Naftas produkti

Ielasās automātiski

06 - Izvēlas :
Persona, kas saņēmusi licenci darbībām ar akcīzes precēm

20. Pretī katram attiecīgajam naftas produktu veidam no iepriekš aizpildītās "Akcīzes nodokļa starpības summas aprēķina tabulas" jāieraksta kopējais (visās struktūrvienībās) inventarizācijā konstatētais attiecīgā produkta daudzums (litri vai kg) un par šo daudzumu aprēķinātā akcīzes nodokļa starpības summa. Iepriekš aizpildītie inventarizācijas saraksti un akcīzes nodokļa starpības aprēķina tabulas nav jāpievieno.

Produkta veids	Valsts budžeta ieņēmumu konts	Kopējais daudzums	Nodokļa starpības summa (EUR)
1	2	3	4
Degviela (litri)	08 LV75TREL1060000527000	0	0,00
Dīzeldegviela (litri)	09 LV75TREL1060000527000	0	0,00
Naftas gāzes (kg)	10 LV75TREL1060000527000	0	0,00
Petroleja (litri)	11 LV75TREL1060000527000	0	0,00
Svinu nesaturošs benzīns (E 85) (litri)	12 LV75TREL1060000527000	0	0,00
Svinu nesaturošs benzīns (litri)	13 LV75TREL1060000527000	0	0,00
Svinu saturošs benzīns (litri)	14 LV75TREL1060000527000	0	0,00
Kopā			0,00

Akcīzes nodokļa aprēķins (likmju maiņas gadījumā)

Pārbaudīt un saglabāt ▼
Iesniegt
Dokumenta drukas versija

☒ Pirmreizējs dokuments ☐ Precizējums

22. Ja pēc stāvokļa dienā, kad notiek akcīzes nodokļa likmju maiņa, t.i., 2020. gada 1. janvārī, uzskaitē vai faktiskā rīcībā nav naftas produktu krājumu, par ko veicams akcīzes nodokļa starpības aprēķins, *Akcīzes nodokļa aprēķins (likmju maiņas gadījumā)* nav jāiesniedz.

23. Aprēķinātā akcīzes nodokļa starpības summa 45 dienu laikā (ieskaitot dienu, kad notiek akcīzes nodokļa likmju maiņa), tātad **līdz 2020. gada 14. februārim**, jāsamaksā valsts budžeta ieņēmumu kontā:

Akcīzes nodoklis naftas produktiem - LV75TREL1060000527000

Kontaktpersonas VID Akcīzes preču aprites daļā:

Jeļena Hmeļova

tel. 67120136

jelena.hmelova@vid.gov.lv

Modrīte Zeire

tel. 67120140

modrite.zeire@vid.gov.lv